

4.10.2021

21-2239

TyV@eduskunta.fi

Asia: HE */2021 vp hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2022
Asiantuntijakuuleminen tiistaina 5.10.2020 klo 12.30 / Pirjo Lillsunde

Asiantuntijalausunto turvakotirahoituksesta

Turvakotilaki^[1] tuli voimaan vuoden 2015 alusta, ja sen myötä turvakotipalvelujen valtakunnallinen kilpailutus ja koordinointi ovat nyt THL:n vastuulla. Istanbulin sopimus^[2] edellyttää, että tarjolla on riittävästi turvakotipaikkoja. Turvakodit tarjoavat välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta. Palvelua tarjotaan ensisijaisesti lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille sukupuolesta riippumatta ja heidän perheilleen.

THL myöntää palveluntuottajille valtion varoista korvausta turvakotipalvelusta. Lisäksi se vastaa valtakunnallisesti turvakotien ohjauksesta ja kehittämisestä. Turvakotien määrää on viime vuosina pystytty lisäämään merkittävästi. Tällä hetkellä Suomessa on 29 turvakotia, joissa on 211 perhepaikkaa. Suomen jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi turvakoti, samoin kaikissa Suomen kymmenessä suurimmassa kaupungissa on vähintään yksi turvakoti.

Turvakotien ja niiden perhepaikkojen määrä on kuitenkin edelleen liian alhainen. THL:n vuonna 2020 tekemän selvityksen¹ mukaan todellinen turvakotien perhepaikkojen tarve asettuu 262–367 perhepaikan välille, jolloin turvakotipalveluiden vuosittaisen rahoituksen tulisi kokonaisuudessaan olla 26,2 M€ – 36,7 M€.. Turvakotiverkostoa halutaan ensisijaisesti vahvistaa alueilla, joilta palvelut puuttuvat kokonaan sekä alueilla, joissa palvelua ei ole tarpeeseen ja asukasmäärään suhteutettuna hyvin saatavilla. Turvakotien asiakasmäärä on kasvanut yli 70 prosenttia vuodesta 2015, jolloin palvelun järjestämisvastuu siirtyi valtiolle. Turvakotiverkoston turvakodeissa on vuoden jokaisena päivänä vapaana paikkoja, mihin asiakas voidaan ohjata ja verkoston kyky tuottaa palveluja on säilynyt koko korona-ajan hyvänä.

^[1] Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (1354/2014).

^[2] 23 artikla *Turvakodit. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen asianmukaisten, helposti saavutettavien turvakotien perustamisesta riittävässä määrin, jotta uhreille, erityisesti naisille ja heidän lapsilleen, voidaan tarjota turvallinen majoitus ja heitä voidaan auttaa ennakoivasti.*

¹ THL (2020) Arvio turvakotien perhepaikkojen riittävästä määrästä ja kustannuksista

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-604-6>

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Epidemian vaikutus näkyi kuitenkin siten, että turvakotien kokonaisasiakasmäärä laski viime vuonna ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2015. Alaikäisiä oli turvakodeissa viime vuonna 6 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Aikuisasiakkaiden määrä sen sijaan kasvoi hieman eli 2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, mutta nousu oli vähäisempää kuin aiempina vuosina.

Turvakotien rahoitusta on nostettu asteittain vuosittain 2–3 milj. eurolla tämän vuoden 25,55 milj. euroon. Ensi vuoden kehyksiin on varattu 24,55 milj. euroa. THL:n arvio ensi vuoden turvakotimenoista on 25,7 miljoonaa euroa. Edellisiltä vuosilta on jäämässä rahaa yli sen verran, että, ensi vuosi selvitään.

Tämänhetkinen ylijäämä johtuu pitkälti siitä, että vuodeksi 2020 saatiin 1 milj. euroa ylimääräistä joululahjarahaa turvakotitoiminnan kehittämiseen ja vuodeksi 2021 joululahjarahaa suunnattiin 2 miljoonaa turvakotipaikkojen riittävyyden turvaamiseksi ja esteettömyyskorjausten toteuttamiseen. Näitä rahoja ei ole voitu käyttää täysimääräisesti turvakotien/turvakotipaikkojen lisäämiseen, koska toiminta on pitkäjänteistä ja edellyttää sitä, että rahoitus on tasaista (kertaluontoisten ei-pysyvien lisäysten sijaan). Lisäksi kaikkina vuosina turvakodeilta on jäänyt käyttämättä valtionavustuksena myönnettyjä varoja enemmän kuin on maksettu alijäämien korvaamiseksi. Turvakotien suunnitelmat tilojen parantamisesta tai uusien turvakotien perustamisesta eivät aina pysy aikataulussa, mikä myös lisää ylijäämää.

Neuvotteleva virkamies

Pirjo Lillsunde